

С.В. СИДОРЕНКО (кандидат філософських наук, викладач кафедри суспільних дисциплін)

Запорізький державний медичний університет, Запоріжжя

E-mail: sv20_2011@mail.ru

ГРОМАДЯНСЬКИЙ ОПІР ВЛАДІ ЯК ТЕНДЕНЦІЯ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНОГО ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

В статті дається аналіз діяльності акторів глобального громадянського суспільства; розглядаються причини та форми громадянської непокорності владі в умовах глобалізації; обґрунтовується ідея впливу віртуальних соціальних мереж на розвиток громадського опору владі як тенденції розвитку глобального громадянського суспільства.

***Ключові слова:** глобальне громадянське суспільство, «арабська весна», «лондонське літо», «ефект метелика», форсайт, віртуальні соціальні мережі, активність громадян, антиглобалізм, нові соціальні рухи, влада.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями

Актуальність обраної теми пояснюється, по-перше, загостреннями соціально-політичної ситуації в країнах Північної Африки та Близького Сходу («арабська весна») та кризою мультикультуралізму в країнах Європейського Союзу («лондонське літо»); по-друге, використанням переваг глобалізації лише в інтересах транснаціональних корпорацій, впливових міжнародних організацій, що поширюють прірву між країнами багатого Півночі та країнами бідного Півдня; по-третє, поширенням ісламського фундаменталізму та розповсюдженням ненависті до переваг західної цивілізації; по-четверте, загостреннями глобальних проблем та неможливістю їх вирішення національними та глобальними урядами; по-п'яте, деградацією моральної та правової культури, безвідповідальністю громадян за майбутнє країни, абсентеїзмом, низьким рівнем соціальної активності громадян в країнах пострадянського табору, недовірою до політичних лідерів, зневірою в їх популізм; по-шосте, феноменом «твіттерних революцій» та «фейсбук-революцій»; по-сьоме, процесами інформатизації глобального громадянського суспільства, що виявляється в існуванні єдиного глобального інформаційного простору та соціальної віртуальної мережі обміну інформації. Так, за словами В.Воронкової, інформаційне суспільство відрізняється від індустріального найширшим доступом громадян до різноманітної інформації, високим рівнем розвитку засобів створення, збирання, перероблення, доставлення і розповсюдження інформації. Громадянин інформаційного суспільства не може жити і працювати без доступу до засобів створення і розповсюдження інформації, тому в ньому народжується нова соціальна верства - «нетократія» - тип суспільного устрою, при якому влада і вплив на громадян переходить від офіційних урядових структур до лідерів неформальних мережевих

товариств, правлячий шар в інформаційному суспільстві. В інформаційному суспільстві рівень знань, а не приватна власність стає головним фактором та джерелом соціальних відмінностей. Джерела соціальних конфліктів зміщуються з економічної сфери у сферу культури і знання, а інформаційне суспільство представляє собою мережну систему [1, с.24].

Мета статті – виявити акторів глобального громадянського суспільства; форми реалізації громадянської непокори владі неоліберального капіталізму; проаналізувати роль віртуальних соціальних мереж в організації громадського супротиву владі як тенденції розвитку глобального громадянського суспільства.

Обговорення проблеми

Питанням розбудови ідеального суспільства та правління люди переймалися протягом багатомісячної історії. В 1340 р. чільники італійського міста-республіки Сієни замовили дві фрески, предметом яких була ця проблема. Амроджо Лоренцетті зробив замовлення, яке було представлене у двох фресках «Алегорія поганого правління» та «Алегорія доброго правління». На фресках Лоренцетті погане правління уособлене постаттю Тирана біля занедбаного міського муру; поряд – алегоричні фігури пороків: Жорстокість, Зрада, Шахрайство, Лють, Розбрат, Війна, Зажерливість, Гордіня і Марнославство. «Алегорія доброго правління» представлена наступними фігурами: Мудрістю, Миром, Справедливістю, Вірністю, Милосердям, Великодушністю та Злагодою. Незважаючи на всю корисність змісту фресок для керівництва Сієни, режим, який їх замовив, втратив владу 1355 року, підірваний моровицею, зовнішніми силами та зіткненнями внутрішніх інтересів [8]. Прошло більше шістисот років після створення цих фресок, але питання про сутність та наслідки поганого та доброго правління залишається відкритим.

Як показує історичний досвід ідеальних країн та правлінь не існує, але це не означає, що до ідеальної розбудови держави не потрібно прагнути. В наш час актуальним залишається питання про умови створення глобального громадянського суспільства не тільки теоретичне, але й практична реалізація його основ. Глобальне громадянське суспільство – поняття, яке вживається в західних, вітчизняних концепціях для визначення спільностей людей, які об'єднуються завдяки загальним цінностям з метою вирішення загальних проблем людства. На думку Е.Гідденса національна держава залишається у минулому, влада реалізується на рівні локальних, регіональних центрів, в котрих на першому плані знаходяться впливові соціальні рухи та громадянські асоціації. Прагнення подолати просторові обмеження та національно-державні рамки визначаються ідеєю І.Канта про «всесвітній громадянський стан». Прибічниками її є І.Валлерстайн, Х.Булл, Дж.Розенау, які прагнуть довести необхідність глобальної комунікації, вільної від втручання політичних суб'єктів. Соціальною базою глобального громадянського суспільства є різноманітні рухи, організації, що захищають навколишнє середовище, мир, права людини, культурну самобутність народів. І, незважаючи на місцезнаходження, громадянство, політичні

погляди, об'єднують людей заради подолання певних проблем шляхом глобальної соціальної революції.

Глобальна соціальна революція – глобальний процес фундаментальних змін соціальних, правових, суспільно-політичних структур, інститутів, відносин, що визначають основи життєдіяльності та розвитку людського суспільства, класів, організацій, партій та держав, ідеологій, процес становлення та розвитку демократичних громадянських суспільств. Глобалізацію імперій та колоніальних систем змінила глобалізація міжнародного права, ООН, громадянських суспільств, права і демократій. На початку XXI ст. залишились невідшуканими проблеми національної та релігійної експлуатації, масового безробіття, неосвіченості, хвороб та наркоманії, злочинності та розвитку міст тощо [4, с. 206]. Автор монографії «Глобальне громадянське суспільство та мережеві революції», В.Буряк, вказує на необхідність всезагальної філософської рефлексії, теоретизації ідеї громадянського суспільства. Розглядаючи концепцію громадянського суспільства, він обґрунтовує ідею глобального громадянського суспільства. Завдяки безупинній планетарній циркуляції фінансових потоків, технологій, товарів, ідей, культурних стереотипів та існуванню єдиного глобального інформаційного простору, принципи, цінності та засоби соціальної активності громадян постійно уніфікуються. Це суттєвий «крок», на думку автора, у напрямку до створення «глобального соціуму» з власними проблемами, нормами та практиками. Сучасне суспільство – це результат багатовікових культурно-історичних, соціально-економічних процесів, який трансформується в умовах глобалізованого світу, звідси продовжується еволюційний розвиток громадянського суспільства. Найбільш важливим напрямком під час дослідження інститутів громадянського суспільства, на думку автора, є розгляд глобалізованого інформаційного середовища та мережевої активності громадян як основної детермінанти формування глобального громадянського суспільства. Протиріччя політичних процесів наприкінці 2010 року та на початку 2011 року у Північній Африці та на Близькому Сході вказує на те, що інфраструктура громадянської глобальної комунікації є ключовим ресурсом для активізації триггерів фундаментальних політичних трансформацій (феномен «Твіттерних революцій», «Фейсбук-революцій»). Молодь виступає «електором майбутнього». Мережевими акторами, ключовими факторами формування глобального громадянського суспільства є планетарні трансформації («глобалізація»), соціальні мережі в інформаційному просторі та гендерний поштовх. Автор, аналізуючи розвиток поняття громадянське суспільство, вказує на особливості його розвитку: нерівність у розподіленні в історичному часі активних громадянських ініціатив, протиріччя відносно соціально-правового статусу громадянських об'єднань, засоби оптимізації взаємовідносин легітимної влади та об'єднань громадян. В.Буряк виділяє дві точки зору щодо тлумачення глобального громадянського суспільства: 1) глобальне громадянське суспільство – це антиглобалістські прояви протестів (у Сіетлі, Громадянський опір владі як тенденція розвитку глобального громадянського суспільства

Празі та ін.), діяльність гринписивців, що спрямована проти транснаціональних корпорацій. В даному випадку контрагентом глобального громадянського суспільства є глобальний капіталізм; 2) глобальне громадянське суспільство визначається інфраструктурою, що забезпечує зростання демократії в недемократичних суспільствах. Це пропонує збільшення кількості професійних асоціацій, некомерційних груп, що створюють міждержавні зв'язки. Отже, загальноприйнятого тлумачення глобального громадянського суспільства не існує. Ресурс консолідації громадянських ініціатив великий: Інтернет, чати, соціальні мережи, студентський обмін, боротьба за права людини, розвиток глобальних медіа. Новий концепт «глобальне громадянське суспільство» вказує на перехід від національно-державних форм виробництва суспільства до наднаціональних форм утворення громадянських ініціатив, що протистоять насиллю держави та супротиву агресивним маркетинговим стратегіям неоліберального глобального ринку. Більшість вчених погоджується, що у Західній Європі сформувалася ідейна, правова та соціокультурна матриця класичного уявлення про сутність та функції громадянського суспільства. Автор вказує на необхідність дослідження взаємодії між традиційними інститутами влади та неоліберальними цінностями, що знаходяться в основі ідеологічної платформи громадянського суспільства [2].

З'явився феномен «нових соціальних рухів», який є важливим фактором недержавних впливів на сучасну державну та міжнародну політику. «Ми прийдемо знову, ми зробимо довгий марш..., нас буде все більше і більше, і будемо боротися за життя і виживання, – пояснював один із активистів супротиву владі, що протестували проти спорудження АЕС в північнонімецькому місті Брокдорф. – Наша боротьба, нав'язана нам державою та атомною індустрією, котрі майже ідентичні..., наша боротьба легітимна, вона заснована на праві на супротив, що стає боргом там, де влада проявляє несправедливість». Німецька дослідниця С.Ланг підкреслює, що громадянське суспільство в Німеччині є предметом обговорення в проектах політичних реформ. Громадянське суспільство все більше впливає на формування третього економічного сектора. МВФ та Всесвітній банк використовують мережі громадянських суспільств для реалізації громадянських проектів. Теоретик «глобального громадянського суспільства» Дон Еберлі у книзі «Восхождение глобального гражданского общества: конструирование сообществ и наций заново» (2008) наводить ідею необхідності фундаментального оновлення людської цивілізації на основі нових принципів. Він вважає, що сучасне глобальне громадянське суспільство створюється завдяки першій глобальній революції суспільних об'єднань. Рухомими факторами цієї революції є некомерційні організації, неурядові установи, громадянські, професійні та правозахисні групи. Вони пов'язані між собою завдяки сучасним технологіям та розповсюджують демократичні цінності по всьому світу. Саме громадянські об'єднання, координуючи свої зусилля, забезпечують розширення глобального громадянського суспільства.

Детермінантами розвитку глобального громадянського суспільства є інформаційні потоки, соціальні мережі, громадянський активізм, корупція, монополія капіталістичних мегакорпорацій. Глобальне громадянське суспільство – це суспільство, яке постійно трансформується в умовах інформаційної революції на основі глобального соціально-політичного розвитку [2,с.34] На розвиток глобального громадянського суспільства впливають невирішені глобальні проблеми. Серед них є проблема подолання торгівлі людьми, оскільки вона порушує їх громадські свободи, права та є протизаконною. Міжнародне визначення торгівлі людьми є дуже важливим фактором для організації адекватної протидії цьому явищу та його запобіганню. Воно створює правову основу для подолання стереотипів, які тривалий час були панівними у нашому суспільстві й відповідно до яких торгівля людьми ототожнювалася з проституцією. Серед причин поширення торгівлі людьми в пострадянських країнах традиційно називають такі, як: безробіття, низький рівень життя, правова неграмотність населення, поверхневі уявлення про легкість життя в західних країнах, відсутність реальної інформації про проблему торгівлі людьми, сексуалізація життя, інтернаціоналізація економіки, активна міжнародна трудова міграція, вільне пересування українських громадян тощо [5, с.19-20].

Неефективність політичних та економічних перетворень у державі, корумпованість чиновників, декларативність соціальної політики, поглиблення прірви між верхами суспільства та рештою населення, нездійсненість романтичних мрій перших років незалежності оприявнили ще один фактор, що сприяє розвитку торгівлі людьми – невіра в позитивні зміни України. Ситуація ускладнюється тим, що процес трудової міграції швидко криміналізується, позаяк легальних можливостей виїхати працювати за кордон для усіх бажаючих не так вже багато. Важливим чинником, що виник уже на початку нового століття є наявність так званої «соціальної мережі» за кордоном. Торгівля людьми розглядається як порушення прав людини, відповідальність за яке покладається на держави. Внесення змін до Кримінального кодексу України щодо визначення торгівлі людьми кримінальним злочином відбулося ще в 1998 році. Кількість кримінальних справ, відкритих статтю вже сягнула понад 2 тис. Проте кількість кримінальних справ, що доходять до суду і отримують позитивні вироки, не перевищує 50% від загальної кількості справ. Надання допомоги постраждалим від торгівлі людьми і сьогодні збільшується, і є компетенцією міжнародних організацій в Європі та громадських організацій.

У 2009 році було підготовлено проект комплексного закону «Про боротьбу із торгівлею людьми»; продовжено роботу зі вдосконалення законодавства у сфері протидії поширення дитячої порнографії мережею Інтернет. Була ратифікована Конвенція Ради Європи про боротьбу з торгівлею людьми. 2010р. [5, с.24].

Актором глобального громадянського суспільства є антиглобалізм. Антиглобалізм є транснаціональним соціальним рухом. Ідейним лідером якого вважають економіста лауреата Нобелівської премії Дж.Тобіна, який Громадянський опір владі як тенденція розвитку глобального громадянського суспільства

запропонував збирати символічний податок на фінансові спекуляції та спрямовувати отримане на соціальні програми допомоги людям. Обсяг фінансових спекуляцій в багато разів більше, ніж обсяг світової торгівлі. Наприкінці 1990-х років у Франції була створена національна організація «За податок Тобіна на користь громадян». Вподальшому до цієї міжнародної організації приєдналися профсоюзи, жіночі, екологічні організації. Рух антиглобалістів виступає проти використання переваг глобалізації лише в інтересах транснаціональних корпорацій, проти ідеології капіталізму та впливових міжнародних організацій. Антиглобалісти вважають, що плюси глобалізації торгівлі в межах Всесвітньої торговельної організації отримує міжнародний торговельний капітал. Серія протестів проти глобалізації пройшли в Сіетлі, Генує, Мельбурні, Давосі, Вашингтоні та Празі. Виступи антиглобалістів супроводжуються застосуванням насилля та вандалізму проти капіталу. Неоліберали вважають антиглобалізм «великим заколотом ХХІ століття» [3, с. 272]. Рух антиглобалізму став унікальним явищем сучасності. Вперше частина людства виступає не проти яких-небудь конкретних політичних або економічних рішень владних сил, а проти напряму розвитку цивілізації. Антиглобалізм виступає проти процесу суб'єктивної глобалізації, за обмеження впливу транснаціональних корпорацій, проти ідеології капіталізму та проти ряду впливових міжнародних організацій. Їх головними цілями вважаються такі структури, як Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Всесвітня торгова організація, «велика сімка», деякі міжнародні угоди, що проводять у життя ідеологію «неолібералізму» (наприклад, Північноамериканська угода про вільну торгівлю або Шенгенська угода), міжнародні бізнес-ал'янси, а також уряди, організації та компанії, які вважаються символами «нового світового порядку».

Рух антиглобалізму вкрай неоднорідний. У ньому об'єдналися організації та активісти рухів, що виступають за права найманих робітників, збереження навколишнього середовища, феміністки, захисники пам'ятників культури, прихильники збереження культурних відмінностей, вороги генної інженерії, пацифісти, борці з бідністю, анархісти, соціалісти, троцькісти, представники ряду релігійних течій і т.д. Фактично антиглобалізм пропонує альтернативні шляхи розвитку практично в усіх сферах життя. Незважаючи на всі відмінності, антиглобалісти змогли сформулювати ряд принципів, які визначаються всіма учасниками цього руху: «Люди і планета, а не прибуток», «Планета Земля не продається» і т.д. До антиглобалістського руху долучилися бізнесмени та економісти, які вважають небезпечною надмірну централізацію влади та грошей, - наприклад, відомий фінансист Джордж Сорос, філософ Девід Кортен, колишній високопоставлений чиновник Світового банку Джозеф Штігліц, борець за права споживачів та колишній кандидат у президенти США Ральф Нейдер та ін. З позицій антиглобалізму оцінюють характер сучасного суспільства багато наукових авторитетів. Вони виступають за більшу прозорість міжнародних фінансових інститутів, земельну реформу, списання боргів країн, що

Сидоренко С.В., 2013

розвиваються, поліпшення ситуації зі звітністю транснаціональних корпорацій. Нейдер фактично зміг сформулювати «символ віри» антиглобалізму: «Ви можете підтримувати деякі напрями глобалізації. Вам можуть подобатися деякі рішення, які виносять міжнародні організації та транснаціональні корпорації. Але ви ніколи не зможете схвалити ті методи, які вони використовують для втілення власних рішень у життя». Для втілення у життя своїх ідей антиглобалізм в основному вдається до масових акцій протесту та демонстрацій, які звичайно приурочуються до різних заходів, що проводяться транснаціональними організаціями. Як правило, ці протести організовані досить погано, конкретні рішення ухвалюються в останню секунду, проте антиглобалісти витрачають багато таланту і фантазії на все це. Антиглобалісти щиро використовують Інтернет, який вважається однією із рушійних сил глобалізаційних процесів [6, с. 313-314].

В контексті даної теми слід розглянути «ефект метелика» у форсайті. Форсайт (з англ. «погляд у майбутнє») – це систематичний процес розбудови майбутнього, що спрямований на збільшення якості рішень та прискорення колективних дій. Форсайт – це інструмент в основі котрого знаходиться теорія хаоса, теорія складності та еволюції. Ідеологія форсайта походить від конвергенції колективних розробок в області політичного аналізу, стратегічного аналізу та прогнозування. 17 грудня 2010 року – це початок «арабської весни», рік, коли з'явилися відкриті прояви процесів внаслідок яких світ увійшов у полосу динамічного хаосу. Р. Ібрагімов у роботі «Близький Схід: недолік еластичності як причина повстань» почав розглядати явище «ефекту метелика»: в 1952 р. американський фантаст Рей Бредбері у творі «І грянув грім» говорить про героїв-мисливців, які відправляючись у минуле, повинні не наслідити, оскільки це має негативні наслідки у майбутньому. Мисливець випадково розчавив метелика. В результаті, повертаючись у майбутнє, він виявляє, що майбутнє змінилося. Автор вважає, що даний ефект спостерігається у арабських країнах. Помилки минулого не були визначені та відвернені. В результаті країни Близького Сходу зіткнулися з повстаннями, що підтримали віртуальні соціальні мережі. Е. Лоренц охарактеризував «ефект метелика» наступним чином: «Метелик, змахуючи крилами в Айові, може викликати лавину ефектів, які можуть досягти найвищої точки в дощовий сезон в Індонезії». «Ефект метелика» зводиться до того, що тим помахом крил метелика за тисячі кілометрів від Близького Сходу були документи, виставлені на сайті Д.Ассанджа WikiLeaks в 2010 р. про розкішне життя президента Тунісу, враховуючи розвиток інтернет-технологій в країні, інформація розійшлася по країнам Близького Сходу. Туніс переживав нелегкі часи соціально-економічної кризи та на знак протесту відбулося самоспалення М.Буазізі. Наступним етапом «ефекту метелика» було зростання в соціальних мережах уваги до проблеми Тунісу. Події у Тунісі були паростками впливу Інтернет-технологій та Інтернет-культури у XXI столітті на суспільство. «Ефект метелика» почав розповсюджуватися у Великобританії 6 серпня 2011 р. Причиною заворушень була смерть М.Даггана, вбитого поліцією 4 серпня.

Громадянський опір владі як тенденція розвитку глобального громадянського суспільства

Люди вимагали справедливого розслідування справи Даггана. Акція переросла у масові протести, а потім у погроми, але була зупинена владою. Події «лондонського літа» були показником кризи мультикультурного світу та негативним прикладом вандалізму в результаті консолідації людей в соціальних мережах. Отже, поява «ефекту метелика» з часом призведе до глибоких змін у динаміці європейської системи. Описуючи соціально-мережеві ресурси, слід звернути увагу на змоги ведення пропаганди серед політичних та суспільних діячів. Основні рекламні підходи за рахунок уваги масової аудиторії та цільова контекстна реклама. Оцінюючи соціально-мережеві ресурси як засіб пропаганди слід помітити, що вони інтегрують та дезінтегрують суспільство. В умовах стійкого суспільства ЗМІ можуть поліпшуватися через форми інтеграції та активно впливати на розвиток та поглиблення соціальних конфліктів, зростання негативних процесів на особистісному та масових рівнях.

Роль віртуальних соціальних мереж в формуванні глобального громадянського суспільства зростає швидкими темпами та виступають міцним інструментом у політиці (політичний піар, виборчі політтехнології тощо). Наприклад, ступінь соціальної та політичної активності зростає з кожним проявом нової онлайн-мережі. Через мережі маси приймають участь у оновленнях держави, в управлінських рішеннях. Так, ідея проведення Інтернет-виборів в Естонії виникла на початку 2001р. Реалізація проекту почалася в жовтні 2005 р., коли голосування проходило на місцевому рівні. Наприкінці 1994р. були використані вимоги до специфіки голосування в Бразилії та вже в 1996р. 30% бразильських виборців мали можливість проголосувати через електронні системи. В 2003 р. в канадській провінції використали електронне голосування під час виборів у місцеве самоврядування та відділи середньої освіти. Німеччина почала експериментувати з електронним голосуванням в 1999 р. Електронне голосування проводилося на виборах неполітичного характеру: університетах, місцевих органах, профсоюзах, державних та приватних секторах. Електронне голосування використовується в Індії, Ірландії, Норвегії, Португалії, Іспанії, Швейцарії, Нідерландах, Великобританії, США.

Сучасний погляд на громадянське суспільство дозволяє сформулювати його ознаки згідно з Робертом Патнемом. Громадяни активно беруть участь в суспільних справах та переслідують особисті інтереси. Потім забезпечуються рівні права та обов'язки всіх громадян. Головним фундаментом суспільства є горизонтальні зв'язки взаємності та кооперації, а не вертикальні зв'язки ієрархічної влади та залежності. Лідери мають відповідальність перед громадянами. По-третє, пропонується солідарність, довіра та терпимість у суспільстві. Це дозволяє підтримувати опортунізм. По-четверте, існують добровільні асоціації громадян, недержавні та неполітичні. Вони збільшують рівень демократії. Якщо громадянське суспільство відсутнє, - суспільне життя організоване ієрархічно. Справи суспільства знаходяться в компетенції керівників та політиків, корупція

вважається нормою життя. Порушення закону стає загальним місцем.

Висновки

1. В умовах глобального громадянського суспільства формується тенденція громадянської непокори владі. Спричинена загостреннями соціально-політичної ситуації в країнах Північної Африки та Близького Сходу («арабська весна») та кризою мультикультуралізму в країнах Європейського Союзу («лондонське літо»); використанням переваг глобалізації лише в інтересах транснаціональних корпорацій, впливових міжнародних організацій, що поширюють прірву між країнами багатой Півночі та країнами бідного Півдня; поширенням ісламського фундаменталізму та розповсюдженням ненависті до переваг західної цивілізації; загостреннями глобальних проблем та неможливістю їх вирішення національними та глобальними урядами тощо;

2. Деградацією моральної та правової культури, безвідповідальністю громадян за майбутнє країни, абсентеїзм, низький рівень соціальної активності громадян в країнах пострадянського табору, недовіра до політичних лідерів, зневіра в їх популізм викликають гострі протиріччя, що негативно впливає на формування громадянського суспільства;

3. Феномен «твіттерних революцій» та «фейсбук-революцій», процеси інформатизації глобального громадянського суспільства, що виявляються в існуванні єдиного глобального інформаційного простору та соціальної віртуальної мережі обміну інформації є важливою сучасною тенденцією формування громадянського опору владі в умовах зростаючої політичної, соціально-економічної, культурної кризи.

Список використаної літератури

1. Воронкова В.Г. Глобальна інформатизація як головна тенденція соціоприродної еволюції людства / В.Г. Воронкова // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2012. – Випуск № 51. – С.14-26.
2. Буряк В.В. Глобальное гражданское общество и сетевые революции / В.В.Буряк. - Симферополь: ДИАЙПИ, 2011. – 152с.
- 3.Дергачев В.А. Глобалистика: учебное пособие для студентов/ Дергачев В.А.. - ДАНА, 2005. – 303с.
4. Глобалистика: Международный междисциплинарный энциклопедический словарь/ Главный редактор: И.И. Мазур, А.Н.Чумаков. – М. – СПб. – Н.-Й.: ИЦ «ЕЛИМА», ИД «Питер», 2006. – 1160с.
5. Келлі, Ліз. Насильство щодо жінок і дітей. Новий погляд на поліцейську діяльність, її інноваційність та професіоналізм: Посібник./ Келлі, Ліз - Львів: Астролябія, 2011. – 176 с.
6. Лукашевич В.М. Глобалістика: навчальний посібник./ Лукашевич В.М. – Львів. – Новий Світ, 2010. – 440 с.
7. Мариносян Х.Э. Глобальное гражданское общество, глобальное гражданство и космополитическое государство в контексте глобализации / Мариносян Х.Э. // Философские науки. - №8. – 2011. – С.5-15.
8. Олсон, Менкур. Влада і процвітання. Подолання комуністичних і капіталістичних диктатур / Переклад з англійської А.Іщенка./ Олсон, Менкур. – К.: Видавництво дім «Кієво-Могилянська академія», 2007. – 174с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Voronkova V.G. Global informatization as the main trend of social and natural evolution of mankind / VG Voronkova // Humanitarian Bulletin Zaporozhye State Engineering Academy. - 2012. - Issue number 51. - P.14-26.
2. Buryak V.V. Global civil society and the network revolution / V.V.Buryak. - Simferopol DIAYPI, 2011. – 152p.
3. Dergachev V.A. Global Studies: a manual for students / Dergachev V.A. - Dana, 2005. – 303p.
4. Global Studies: International Interdisciplinary encyclopedia / Editor: II Mazur, A.N.Chumakov. - Moscow - St. Petersburg. - N.-Y.: IC "Elim," ID "Peter", 2006. – 1160p.
5. Kelly, Liz. Violence against women and children. A new look at police activity, its innovativeness and professionalism: A Handbook. / Kelly, Liz - Lviv: Astrolabe, 2011. - 176 p.
6. Lukashovich VM Globalization: a tutorial. / Lukashovich VM - Lviv. - New World, 2010. - 440 p.
7. Marinosyan K.E. Global civil society, global citizenship and cosmopolitan state in the context of globalization / Marinosyan K.E. // Philosophy. - № 8. - 2011. - P.5-15.
8. Olson, Menkur. Power and prosperity. Overcoming the communist and capitalist dictatorships / Translated by A.Ishchenko. / Olson, Menkur. - K.: Publishing House "Kiev-Mohyla Academy", 2007. – 174p.

С.В.СИДОРЕНКО

Запорожский государственный медицинский университет, Запорожье

ГРАЖДАНСКОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ ВЛАСТИ КАК ТЕНДЕНЦИЯ РАЗВИТИЯ ГЛОБАЛЬНОГО ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА

В статье дается анализ деятельности актеров глобального гражданского общества; рассматриваются причины и формы гражданского неповиновения власти в условиях глобализации; обосновывается идея влияния виртуальных социальных сетей на развитие общественного сопротивления власти как тенденции развития глобального гражданского общества.

Ключевые слова: глобальное гражданское общество, «арабский весна», «лондонское лето», «эффект бабочки», Форсайт, виртуальные социальные сети, активность граждан, антиглобализм, новые социальные движения, власть.

S. SIDORENKO

Zaporozhye State Medical University, Zaporozhye

MARITAL RESISTANCE POWER AS THE TREND OF DEVELOPMENT OF GLOBAL CIVIL SOCIETY

The paper provides an analysis of global civil society actors; examined the causes and forms of civil disobedience to the authorities in the context of globalization, the impact substantiates the idea of virtual social networks on the development of public resistance power as trends in global civil society.

Key words: global civil society "Arab Spring", "London Summer", "butterfly effect", Forsyth, virtual social network activity of citizens, anti-globalization, new social movements, power.

Стаття надійшла до редколегії 20. 01.13

Прийнята до друку 25.01.13